FISKARHOLMENIN RANTA-ASEMAKAAVAN LUONTOSELVITYS KRISTIINANKAUPUNGISSA

FM (biologi) Turkka Korvenpää
1.10.2025

Envibio

Sisällys:

1. JOHDANTO 3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS 4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS 4
3.1 Menetelmät 4
3.2 Arvokas luontotyyppi 5
3.2.1 Fiskarholmenin länsirannan metsä 5
3.3 Luontotyyppikuviot 7
4. PESIMÄLINNUSTO 14
4.1 Menetelmät 14
4.2 Tulokset ja johtopäätökset 15
5. LEPAKOT 17
5.1 Menetelmät 17
5.2 Tulokset ja johtopäätökset 17
6. MUU LAJISTO 19
7. KESKEISTEN SUOSITUSTEN YHTEENVETO 20
8. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET 20

Kannen kuva: Näkymä Fiskarholmenin pohjoisrannan ruovikosta (luontotyyppikuvio 12) Appelöfjärdenin suuntaan.

Pohjakartat ja ilmakuva: © Maanmittauslaitos 09/2025

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Kristiinankaupungissa sijaitsevan Fiskarholmenin ranta-asemakaavan luontoselvityksen (kartta 1). Luontoselvitys koskee varsinaisen kaava-alueen lisäksi myös siihen välittömästi rajoittuvia vesijättömaita

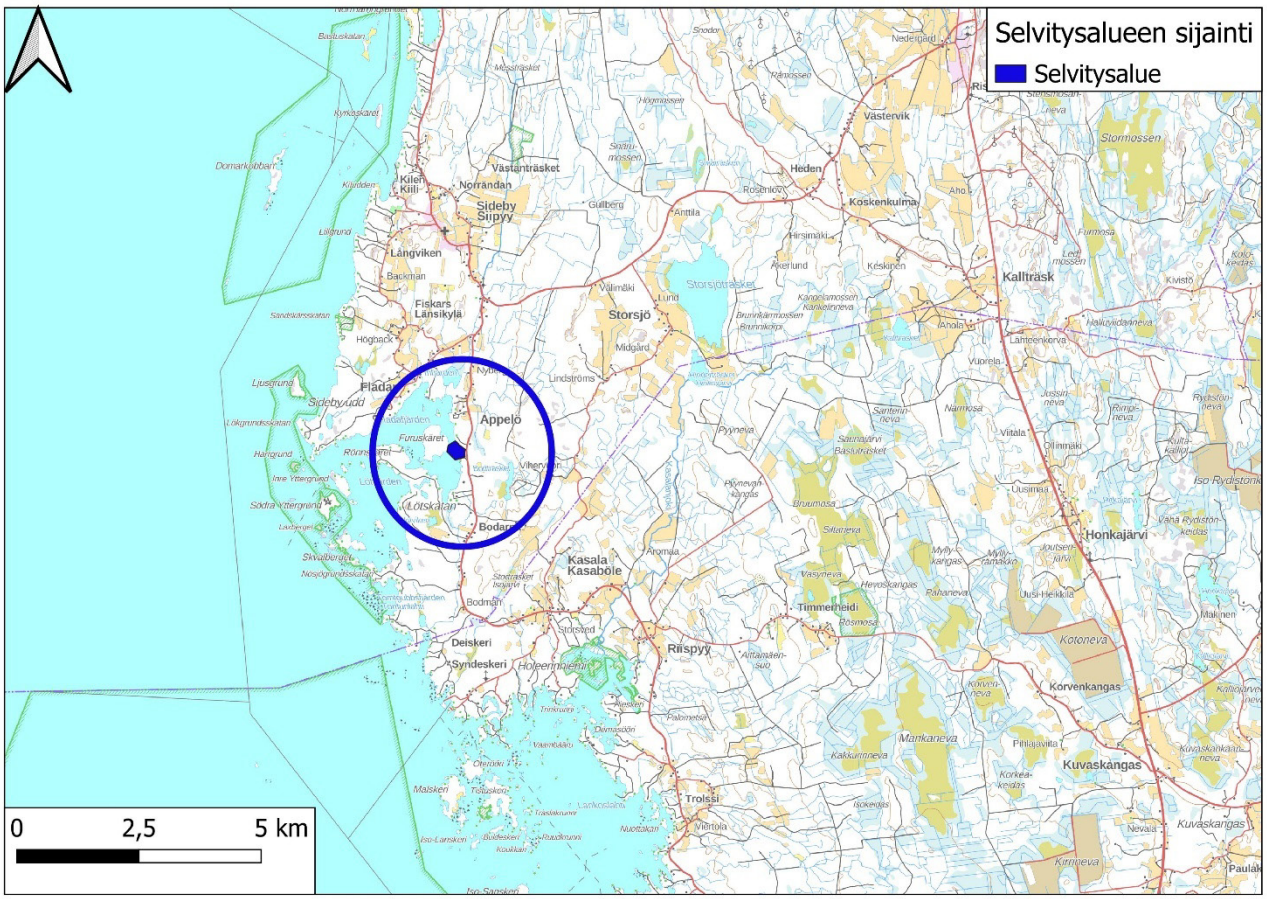

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena on kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyvät seuraavat osat:

- kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus
- lepakkokartoitus
- pesimälinnustokartoitus
- liito-oravakartoitus
- viitasammakkokartoitus
- muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien ja EU:n direktiivilajien esiintymien selvitys

Suomen Lajitietokeskukselle tehtiin aineistopyyntö alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajiesiintymistä (Suomen Lajitietokeskus 2025). Selvityksen teki FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja siihen liittyvät maastotyöt tehtiin huhti-elokuussa 2025.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue (pinta-ala noin 9,5 ha) sijaitsee Kristiinankaupungin Siipyyssä Appelön kylässä. Se käsittää kiinteistön 287-415-7-108 Fiskarholmen ja kiinteistöön välittömästi rajautuvat vesijättömaat. Alueen pohjoisosassa sijaitsee loma-asunto pihoineen. Se on rakennettu paikalla aikoinaan olleen talon tienoille. Loma-asunnon lähellä on vielä jäljellä kaksi huonokuntoista taloon kuulunutta ulkorakennusta sekä osittain jo metsittyneitä entisiä peltoja. Pääosa alueesta on kuitenkin tiheää nuorta metsää, jossa on tehty harvennushakkuita. Länsiosassa Furuskäretiä ja Fiskarholmenia aikoinaan erottaneen entisen salmen reunalla on kuitenkin luonnontilaisempaa metsää rantayleiskaavassa suojeltavaksi merkityllä SL-2 alueella. Entinen salmi on maankohoamisen vuoksi muuttunut ruovikoksi, johon vesi nousee enää vain ajoittain kaikkein korkeimman merivedentason aikaan. Ruovikko ulottuu rannalla myös salmen eteläpuolelle koko kiinteistön mitalla. Selvitysalueen eteläosaan on hiljattain tehty eteläpuolen loma-asunnolle johtavasta tiestä haarautuva tie.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 6.6.2025, 16.6.2025, 8.8.2025 ja 19.8.2025 suoritettuihin maastokäynteihin. Kartoitettuja luontoarvoiltaan merkittäviä luontotyyppejä ovat:

- luonnonsuojelulain suojelema luontotyyppi
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- vesilain suojaama pienvesi
- METSO -kriteerit luokassa I täyttävä kuvio
- uhanalaisen luontotyypin laadultaan erinomainen tai hyvä esiintymä
- muuten luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Selvitysalueelta löytyi yksi arvokas luontotyyppikohde. Se arvotettiin käyttäen julkaisun Mäkelä & Salo (2024) neljäportaista luokitusta:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet
Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet
Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Arvokkaiden luontotyyppikohteiden kartoituksen lisäksi koko selvitysalue jaettiin 13 luontotyyppikuvioon, joista laadittiin kuvaukset. Kuvaus sisältää tietoa mm. kuvion elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyypistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/), Kontula & Raunio 2018a ja b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa merkittävää on uhanalaisuusluokan lisäksi luontotyypin ekologinen laatu. Esimerkiksi tavanomaisena talousmetsänä käsitelty voimakkaasti harvennushakattu, lahopuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on ekologiselta laadultaan heikko, sillä luontotyypin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Sen sijaan ekologiselta laadultaan erinomaiset ja hyvät kohteet ovat jo tällä hetkellä luontoarvoiltaan merkittäviä. Laadultaan kohtalaiset ja heikot kohteetkin kehittyvät toki aikaa myöten arvokkaammiksi, jos ne jätetään luonnontilaan (tai mm. perinnebiotooppien kohdalla ovat asianmukaisesti hoidettuja). Luontaisesti harvinaisten luontotyyppien (kuten lähteiden ja kalkkikallioiden) ja perinnebiotooppien kohdalla asian merkitys korostuu, ja ne voivat olla luontoarvoiltaan merkittäviä laadultaan heikkoinakin.

3.2 Arvokas luontotyyppi

3.2.1 Fiskarholmenin länsirannan metsä

Selvitysalueen länsiosassa sijaitsee Kristiinankaupungin rantayleiskaavassa luonnonsuojelualueeksi merkitty SL-2 alue, jolla on paikallista merkitystä. Alue jatkuu selvitysalueen länsipuolella. Kohteen (kartta 2) länsiosassa vesijättömaalla kasvaa nuorta, mäntyjen sekä harmaa- ja tervaleppien muodostamaa sekametsää (luontotyyppikuvio 2, kuva 1), joka kuuluu luontotyyppiin rannikon kosteat leppälehdot (silmälläpidettävä). Kenttäkerroksessa tavataan mm. puna-ailakkia, nurmilauhaa, lillukkaa, suoputkea, mesiangervoa, viitaorvokkia, terttualpea, käenkaalia, ranta-alpea ja nuokkuhelmikkää. Kuten edellä luetelluista lajeista voi päätellä, on maaston kosteudessa paljon vaihtelua.

Leppälehdosta itään maasto nousee hieman, ja metsä muuttuu tiheäksi, melko vanhaksi mänty - kuusimetsäksi (luontotyyppikuvio 6), jonka suhteellisen luonnontilaisessa puustossa esiintyy selvää eri-ikäisrakenteisuutta (kuva 2). Puustoon kuuluu myös hieman koivua. Maassa makaa jo jonkin verran lahopuuta. Luontotyyppi on lähinnä rannikon tuoreen kankaan kuusikkoa (vaarantunut). Kenttäkerroksessa esiintyy mm. mustikkaa, käenkaalia, oravanmarjaa, lehtotesmaa, metsäalvejuurta ja metsätähteä.

Arvoluokka: 3

Suositus: *Rantayleiskaavan SL-2 alue on syytä merkitä myös ranta-asemakaavaan SL-merkinnällä. Merkintää suositellaan jatkettavaksi rantayleiskaavan merkintää hieman idemmäksi kartan 2 mukaisesti, jotta idempänäkin kasvava tavallista luonnontilaisempi metsä tulee mukaan.*

Kuva 1. Nuorta lepikkoa Fiskarholmenin länsiosassa merestä nousseen salmen rannalla.

Kuva 2. Melko luonnontilaista metsää Fiskarholmenin länsiosassa.

3.3 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttoihin 1-2.

KUVIO 1 – TUORE KANGAS

Tuoreen kankaan hieman harvennettu, mutta edelleen tiheä nuori sekametsä, jonka puusto koostuu kuusista, männyistä ja koivuista (kuva 3). Siellä täällä on vanhoja kookkaita siemenpuumäntyjä. Puustoon kuuluu myös hiukan nuorta haapaa. Valtapuu vaihtelee kuvion eri osissa. Maassa makaa runsaasti harvennushakkuutähteitä, mutta yhtä keloa lukuun ottamatta muuta lahopuuta on niukasti. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti puolukkaa, mustikkaa, metsälauhaa, oravanmarjaa ja metsätähteä. Kasvistoon kuuluvat myös mm. kevätpiippo ja vanamo. Paikoin on kosteampia painanteita, joissa esiintyy rahkasammallaikkuja. Kuvion länsireunalla on puustoisia kallioita. Eteläreunalle on rakennettu uusi, rannalle johtava, soratie. Nuori tuore kangas on vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan heikko.

Kuva 3. Nuorta tiheää metsää luontotyyppikuviolla 1.

Kuva 4. Ruovikkoa Fiskarholmenin länsirannalla merestä nousseessa entisessä salmessa.

KUVIO 2 – RANNIKON KOSTEA LEPPÄLEHTO

Katso kappale 3.2.1 Fiskarholmenin länsirannan metsä.

KUVIO 3 – RUOVIKKO

Ruovikko (kuva 4), joka on kasvanut entisen, nyt jo merestä nousseen, salmen paikalle. Vesi nousee entiseen salmeen enää vain erityisen korkean veden aikaan. Melko matalassa ja osittain harvassa ruovikossa kasvaa mm. luhtakuusiota, rönsyrölliä, vilukkoa, suoputkea, merisuolaketta, hiirenvirnaa, rantamataraa ja suolavihvilää. Tervaleppä on jo alkanut levittäytyä ruovikkoon. Merenrantaruovikko on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 4 – RANNIKON KOSTEA LEPPÄLEHTO

Voimakkaasti harvennettu, nuorta tervaleppää ja mäntyä kasvava rantametsä (kuva 5), joka kuuluu lähinnä luontotyyppiin rannikon kostea leppälehto (silmälläpidettävä). Kuviolla kasvaa esim. mesiangervoa, lillukkaa ja nuokkuhelmikkää. Kuvion ekologinen laatu on heikko.

Kuva 5. Voimakkaasti harvennettua rantametsää luontotyyppikuviolla 4.

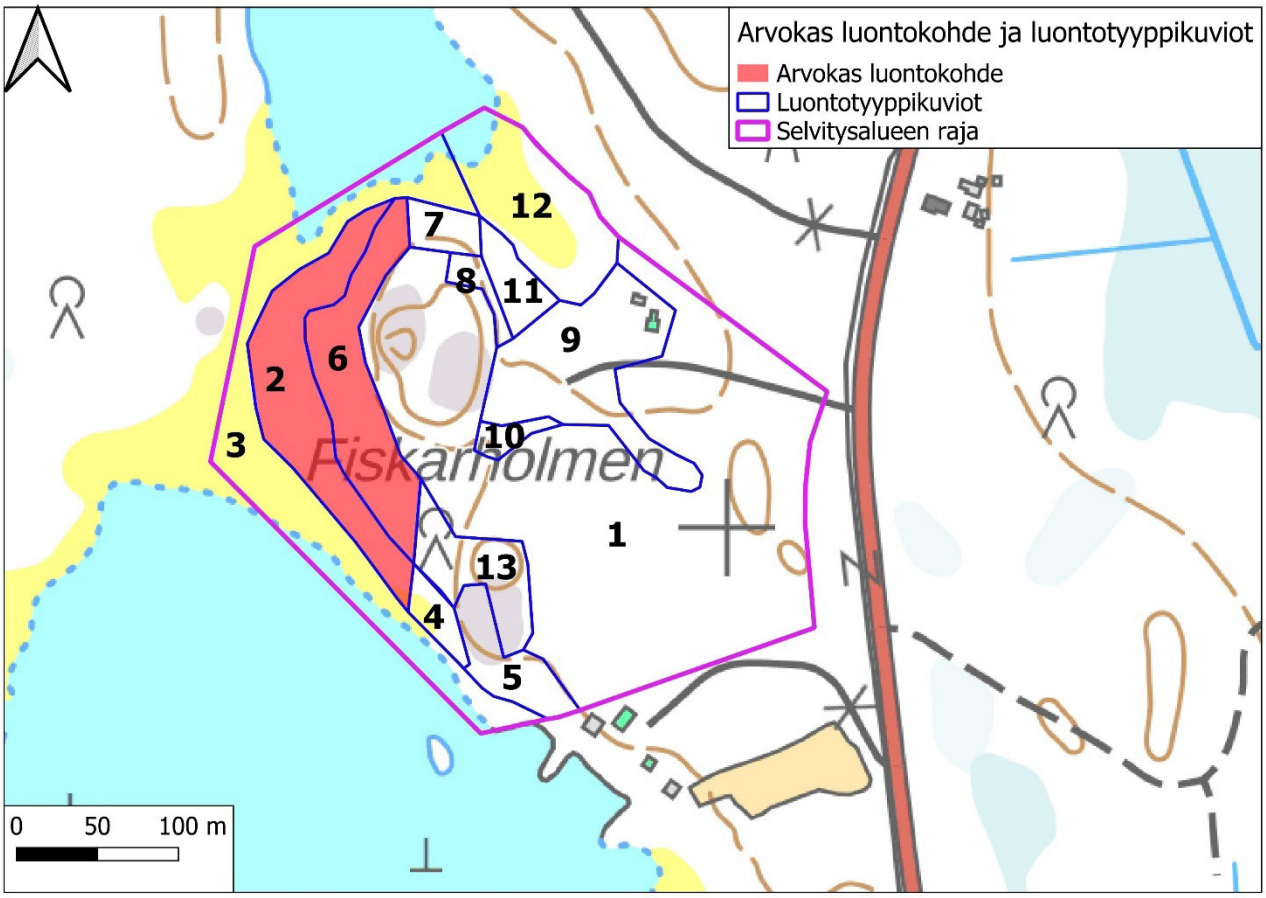

Kartta 2. Arvokas luontokohde ja luontotyyppikuviot maastokartalla.

KUVIO 5 – TUORE KANGAS, KALLIOMETSÄ

Voimakkaasti harvennettu vanha männikkö (kuva 6) tuoreella kankaalla. Sekapuuna kasvaa edelleen hieman kuusta. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti metsälauhaa, mustikkaa, puolukkaa ja kangasmaitikkaa. Lahopuuta ei juuri ole. Ekologiselta laadultaan heikkoon kuvioon kuuluu myös hiukan kallioista, harvennettua männikköä.

KUVIO 6 – RANNIKON TUOREEN KANKAAN KUUSIKKO

Katso kappale 3.2.1 Fiskarholmenin länsirannan metsä.

Kuva 6. Luontotyyppikuvio 5 on harvennettua vanhaa männikköä.

KUVIO 7 – TUORE KANGAS

Voimakkaasti harvennettu tuore kangas, jossa kasvaa nykyisin lähinnä vanhaa mäntyä, mutta myös vähän kuusta ja nuorta koivua. Kuviolla on muutama maapuu. Tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat esim. mustikka, metsälauha, puolukka ja metsätähti.

KUVIO 8 – AVOIN ALUE

Metsästä avoimeksi raivattu alue, josta pintamaa on kuorittu. Kuviossa on mukana myös aukiolle johtava ura.

KUVIO 9 – ENTINEN PELTO

Entinen pelto, joka on säilynyt pääosin avoimena tuoreena ja kosteana niittynä (kuva 7). Siellä täällä kasvaa kuitenkin koivuja ja kosteimmilla paikoilla tervaleppääkin. Lisäksi on nuorta haapaa ja harmaaleppää sekä pajuja. Kuviolle on myös levinnyt haavan vesoja. Tavanomaiseen, rehevöityneeseen kasvistoon kuuluvat mm. nurmilauha, koiranputki,

niittyjuola, isonokkonen, puna-ailakki, karhunputki, huopaohdake, niittynätkelmä, lehtotesma, nurmipuntarpää ja mesiangervo. Virmajuuria (tummaverkkoperhosen ravintokasvi) ei löydetty. Niityn laidalla on vielä kaksi huonokuntoista vanhaa ulkorakennusta, ja kuvion länsireunalla sijaitsee vanha kellari. Sen katto puuttuu, mutta seinien kivien välissä on lepakoiden piilopaikoiksi sopivia rakoja. Kuvion itäosassa on loma-asunto pihamaineen.

Kuva 7. Entistä peltoa aiemman talon paikan ympäristössä.

KUVIO 10 – METSITTYNYT ENTINEN PELTO

Entisen pellon jo pitkälle metsittynyt osa, jossa kasvaa raitaa, kuusta ja haapaa (reunoilla joitakin kookkaitakin haapoja). Kenttäkerrosta hallitsevat niittyjen ja rehevien metsien lajit. Kuviolla tavataan esim. lehtotesmaa, huopaohdaketta, karhunputkea, mesiangervoa, käenkaalia, puna-ailakkia ja lillukkaa. Maassa makaa muutama lahopuu.

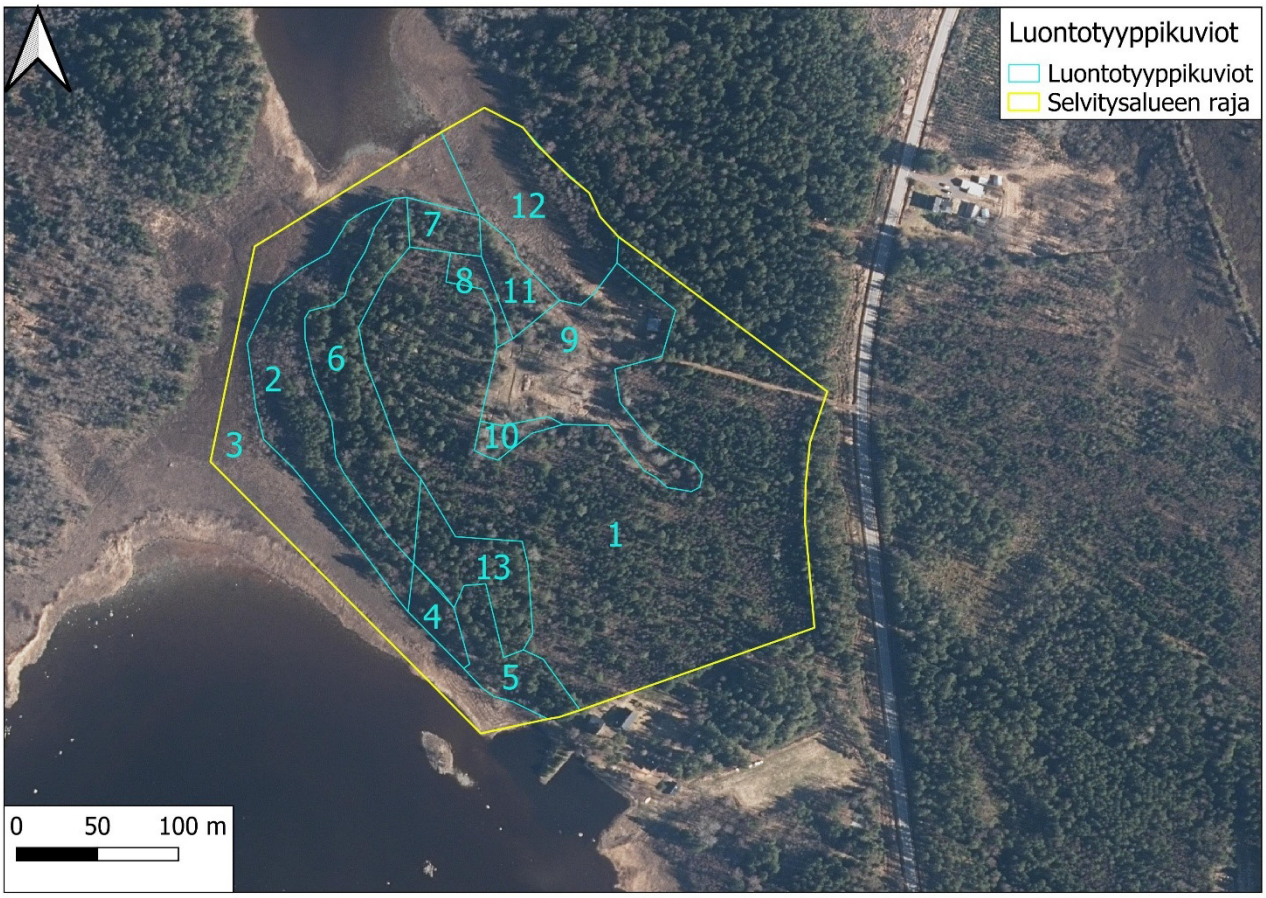

Kartta 3. Luontotyyppikuviot ilmakuvalla.

KUVIO 11 – TUORE – KOSTEA KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Kuusta ja nuorta tervaleppää kasvava lehto, jossa on melko paljon maapuuta ja tervaleppäpökkelö. Kasvistoon kuuluvat mm. lehtotesma, ahomansikka ja käenkaali. Tuore keskiravinteinen lehto on vaarantunut ja kostea keskiravinteinen lehto silmälläpidettävä luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen, mutta kapea.

KUVIO 12 – RUOVIKKO

Vesijättömaalla kasvavaa niitettyä ruovikkoa (kannen kuva), jossa tavataan myös punanataa, rönsyrölliä, luhtakastikkaa, merisuolaketta, suolavihvilää ja jokapaikansaraa. Ruovikon itäreunalla kasvaa nuorta lehtipuustoa ja pajuja. Merenrantaruovikko on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 13 – TUORE KANGAS

Melko vanhaa mänty - kuusimetsää kasvava tuore kangas. Kuvioon kuuluu myös hiukan kalliopohjaista metsää. Maassa makaa muutama lahopuu. Varttunut havupuuvaltainen tuore kangas on koko Suomen tasolla silmälläpidettävä ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi. Kuvio on ekologiselta laadultaan kohtalainen.

4. PESIMÄLINNUSTO

4.1 Menetelmät

Pesimälinnustoa selvitettiin kahdella maastokäynnillä kesäkuussa (taulukko 1). Sää oli kumpanakin aamuna linnustokartoitukselle suotuisa. Lisäksi linnustoa havainnoitiin muun maastotyön ohessa. Käytössä olivat myös Suomen Lajitietokeskuksen aineistot.

Laskentamenetelmänä käytettiin sovellettua kartoituslaskentaa. Selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että ainakin kaikki laulavat lintuyksilöt voitiin kohtuudellisella varmuudella havaita. Kaikki havainnot uhanalaisista, silmälläpidettävistä, EU:n lintudirektiivin I-liitteeseen sisältyvistä ja harvalukuisista lajeista merkittiin kartalle. Havainnosta kirjattiin muistiin laji, sukupuoli (jos mahdollista määrittää), yksilömäärä ja tieto käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoitteleva lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella paikallisina havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle. Yleisistä lajeista kirjattiin muistiin ainoastaan tieto siitä, että laji kuuluu pesimälinnustoon. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta ja etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia karttoja.

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
6.6.2025	8.54-9.53	Lämpötila +10 ºC, tuuli 4 m/s, pilvisyys 4/8
16.6.2025	4.35-5.17	Lämpötila +15 ºC, tuuli 3 m/s, pilvisyys 8/8

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista, pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoittelevista linnuista sekä muista paikallisina sopivassa pesimäympäristössä havaituista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu

havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisiaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli yksiselitteistä.

4.2 Tulokset ja johtopäätökset

Selvitysalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan 24 lintulajia (taulukko 2). Lisäksi Fiskarholmenin lounaisrannalla nähtiin laulujoutsenpoikue (EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji) ja tukkasotkapari (erittäin uhanalainen).

Kartta 4. Huomionarvoiset lintulajit. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä).

Pesimälinnusto on tavanomaista, eikä harvinaisia lajeja tavattu. Fiskarholmenin ja Furuskäretin välisessä ruovikossa oli yksi pajusirkun (vaarantunut) ja kaksi ruokokerttusen (silmälläpidettävä) reviiriä (kartta 4). Ruokokerttunen lauloi myös selvitysalueen eteläosan edustan ruovikossa. Pajusirkku on yhä tavallinen laji, mutta arvioitu vaarantuneeksi voimakkaan taantumisensa vuoksi. Sama koskee töyhtötiaista (vaarantunut). Töyhtötiainen

on aikainen pesijä, ja sen tarkka pesäpaikka ei ole tiedossa. Luontoselvityksen maastotöissä ei löydetty pesäkolon kaivertamiseen sopivia pökkelöitä, joten on myös mahdollista, että töyhtötiainen pesi jossakin alueen ulkopuolella. Sille sopivaa metsää kasvaa kuitenkin luontotyyppikuviolla 6. Silmälläpidettävä silkkiuikku pesi vajaan 100 metrin päässä selvitysalueen eteläreunasta sijaitsevalla karilla.

Taulukko 2. Pesimälinnusto. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen)

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
Acrocephalus schoenobaenus	ruokokerttunen	3	NT
Actitis hypoleucos	rantasipi		LC
Anas platyrhynchos	sinisorsa		LC
Anthus trivialis	metsäkirvinen		LC
Carduelis spinus	vihervarpunen		LC
Corvus corone	varis		LC
Cyanistes caeruleus	sinitiainen		LC
Emberiza schoeniclus	pajusirkku	1	VU
Erithacus rubecula	punarinta		LC
Fringilla coelebs	peippo		LC
Lophophanes cristatus	töyhtötiainen	1	VU
Muscicapa striata	harmaasieppo		LC
Parus major	talitiainen		LC
Phylloscopus collybita	tiltaltti		LC
Phylloscopus trochilus	pajulintu		LC
Podiceps cristatus	silkkiuikku	1	NT
Prunella modularis	rautiainen		LC
Pyrrhula pyrrhula	punatulkku		LC
Regulus regulus	hippiäinen		LC
Scolopax rusticola	lehtokurppa		LC
Sylvia atricapilla	mustapääkerttu		LC
Sylvia borin	lehtokerttu		LC
Sylvia curruca	hernekerttu		LC
Turdus merula	mustarastas		LC

Pajusirkun ja ruokokerttusen reviirit eivät sijoitu varsinaiselle kaava-alueelle. Kumpikaan laji ei ole erityisen arka, joten kaava-alueen loma-asutukseen tarkoitetulla maankäytöllä ei ole niihin vaikutusta, kunhan ruovikko säilyy. Töyhtötiaiselle parhaiten sopiva metsä sijaitsee

rantayleiskaavan SL-2 -alueella, ja se suositellaan merkittäväksi myös ranta-asemakaavaan SL-merkinnällä. Silkkiuikun pesäpaikka sijaitsee sen verran etäällä rannasta, ettei rannalle sijoittuva loma-asuminen häiritse sitä merkittävästi. Selvitysalueen eteläpuolella sijaitseva loma-asunto on yhtä lähellä silkkiuikun pesäpaikkaa kuin selvitysalueen karia läheisin piste.

5. LEPAKOT

5.1 Menetelmät

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Lepakkoja havainnoitiin detektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro) kahtena yönä (taulukko 3) kävelleen karttaan 5 merkityt reitit. Sää oli molempina öinä työhön hyvin sopiva. Havaittujen lepakoiden sijainti kirjattiin muistiin ja laji määritettiin. Luontoselvityksen muiden osatöiden yhteydessä etsittiin puolestaan kolopuita sekä muita lepakoiden päiväpiiloiksi, lisääntymispaikoiksi ja talvehtimispaikoiksi sopivia kohteita.

Taulukko 3. Lepakkokartoitusajat ja vallinnut sää.

Päivä	Havainnointiaika	Sää
8.8.2025	22.29-22.54	Lämpötila +19 ºC, tuuli 7 m/s, pilvisyys 0/8
19.8.2025	22.05-22.32	Lämpötila +13 ºC, tuuli 1 m/s, pilvisyys 0/8

5.2 Tulokset ja johtopäätökset

Jälkimmäisellä kartoituskerralla havaittiin kolme viiksisiippaa / isoviiksisiippaa (kartta 5). Havaintojen määrää voi pitää melko vähäisenä, eikä alueella näytä olevan tavanomaista suurempaa merkitystä lepakoille. Luontaisia lepakoille sopivia päiväpiilo-, talvehtimis- tai lisääntymispaikkoja ei löytynyt. Vanhan maakellarin jäänteiden (kartta 5) seinäkivien välissä on päiväpiiloiksi sopivilta vaikuttavia rakoja, mutta niissä ei nähty lepakoita. Lepakot voivat kuitenkin päästä niin syvälle kivien väliin, ettei niitä voi havaita. Entisen pellon (luontotyyppikuvio 9) eteläreunalla on jäljellä kaksi huonokuntoista vanhaa ulkorakennusta. Niistä toinen päästiin tutkimaan osittain. Rakennuksesta ei löytynyt lepakoita tai merkkejä niiden oleskelusta.

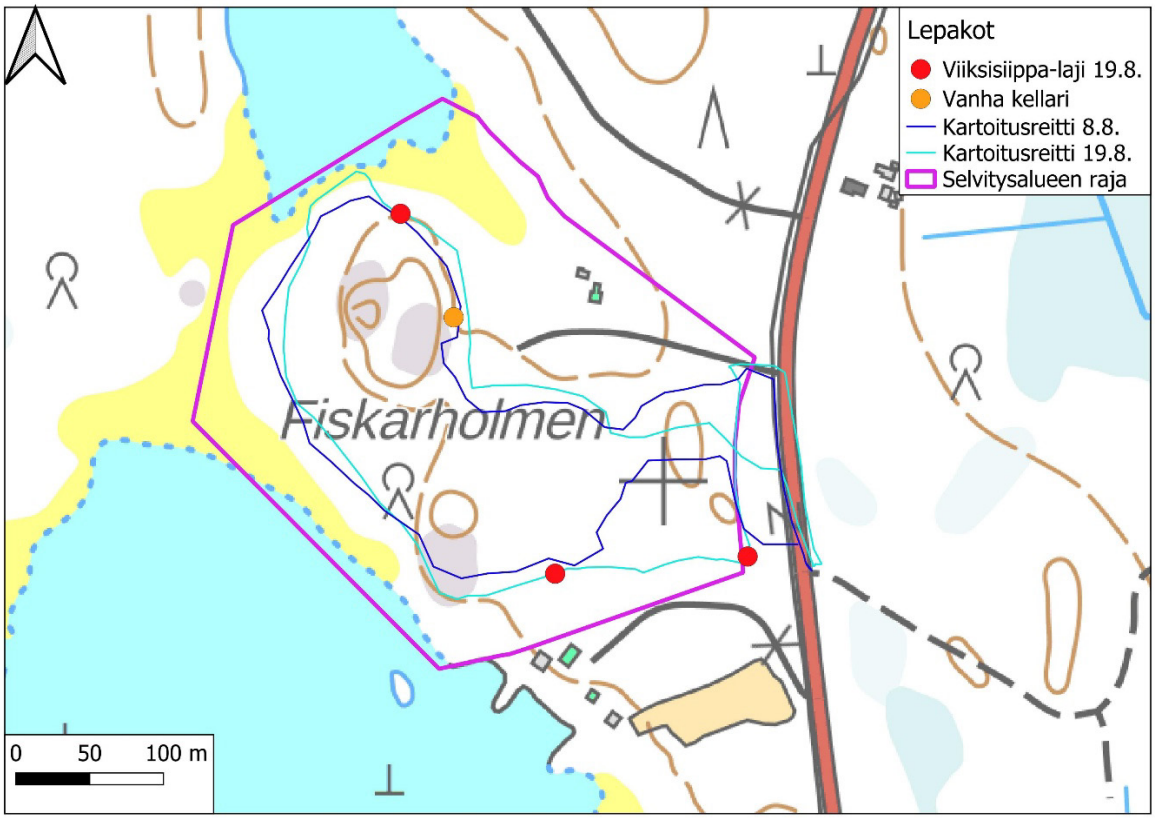

Kartta 5. Lepakkohavainnot, kartoitusreitit ja vanha kellari.

Kuva 8. Toinen entisen pellon (luontotyyppikuvio 9) eteläreunalla sijaitsevista rakennuksista.

Karttaan 5 merkityn vanhan kellarin jäänteet olisi hyvä säästää. Muita lepakoihin liittyviä maankäyttösuosituksia ei esitetä.

6. MUU LAJISTO

Kartta- ja ilmakuvatulkinnan perusteella selvitysalueella näytti mahdollisesti sijaitsevan potentiaalisia viitasammakon kutupaikkoja. Alueella käytiin tästä syystä 19.4.2025 klo 21.15-21.43 (ilman lämpötila +7 ºC, tuuli 2 m/s, pilvisyys 7/8). Kutevia sammakkoeläimiä ei havaittu, ja maastossa paljastui, ettei viitasammakolle sopivia kutupaikkoja todellisuudessa olekaan. Fiskarholmenin ja Furuskäretin välinen entinen salmi on noussut merestä niin korkealle, että ruovikko kasvaa siellä jo kuivalla maalla. Toisaalta salmen pohjois- ja eteläpäissä samoin kuin Fiskarholmenin muillakin rannoilla maalla kasvava melko harva ruovikko rajautuu jokseenkin nopeasti suoraan vedestä kasvavaan ruovikkoon, eikä ruovikon keskellä ole suojaisia, viitasammakoille sopivia, avovesialueita. Selvitysalueella ei myöskään ole ruovikkoon laskevia makeavetisiä ojia tai muita pienvesiä. Täten toista kartoituskäyntiä ei katsottu tarpeelliseksi. Viitasammakon kutu alkoi varsin lämpimän alkukevään vuoksi keskimääräistä aikaisemmin, esimerkiksi Lounais-Suomessa kuultiin vilkasta kutua jo 15.4. (kartoittajan omat havainnot). Selvitysalueelta tai sen lähiympäristöstä ei ollut aiempia viitasammakkohavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025).

Selvitysalueen liito-oravakartoitus tehtiin 19.4.2025. Liito-oravan papanoita etsittiin runkomaisten haapojen sekä kookkaiden kuusten ja koivujen tyviltä. Lisäksi etsittiin kolopuita, risupesiä ja liito-oravalle sopivia pönttöjä sekä havainnoitiin metsien puustorakennetta. Alueelta tai sen lähiympäristöstä ei ole aiempia liito-oravahavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025), eikä lajin jätöksiä tai muita merkkejä liito-oravista havaittu nytkään. Alueella ei kasva liito-oravalle kovin hyvin sopivaa metsää, joskin entisen pellon (luontotyyppikuviot 9 ja 10) reunoilla on hieman osittain melko järeääkin haapaa sekä suojaa antavia kuusia. Luontotyyppikuvion 6 vanha kuusi – mäntyvaltainen metsä on myös jossain määrin liito-oravalle sopivaa. Suurin osa alueesta on kuitenkin liito-oravalle jokseenkin sopimatonta nuorta metsää, eikä esimerkiksi yhtään kolopuuta löydetty. Liito-oravaan liittyviä maankäyttösuosituksia ei esitetä.

Selvitysalueelta tai sen lähiympäristöstä ei ollut ennestään tiedossa havaintoja uhanalaisista, silmälläpidettävistä tai EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen sisältyvistä lajeista, eikä niitä havaittu nytkään. Alueelta ei löytynyt virmajuurta, joka on erittäin uhanalaisen, erityisesti suojeltavan ja rauhoitetun tummaverkkoperhosen toukan ravintokasvi.

7. KESKEISTEN SUOSITUSTEN YHTEENVETO

Kristiinankaupungin rantayleiskaavaan merkitty SL-2 alue on hyvä merkitä SL-alueeksi myös ranta-asemakaavassa. Merkintää suositellaan jatkettavaksi rantayleiskaavan merkintää hieman idemmäksi kartan 2 mukaisesti, jotta idempänäkin kasvava tavallista luonnontilaisempi metsä tulee mukaan.

Entisen pellon länsireunalla sijaitsevan vanhan kellarin jäänteet on suositeltavaa säästää lepakoiden potentiaalisena päiväpiilona.

8. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Ryttäri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.

Kontula, T. & Raunio. A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018a. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Kontula, T. & Raunio. A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018b. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.

luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.

Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.

Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.

Suomen Lajitietokeskus 2025. http://tun.fi/HR.3211, http://tun.fi/HR.3691 (haettu 8.8.2025).

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. https://www.ymparisto.fi/punainenlista